

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jaroslava Vlašína, v právní věci žalobce: **J. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 11. 2005, č. j. 59 Az 21/2005 – 56, a kasační stížnosti žalobce proti usnesení téhož soudu ze dne 15. 3. 2006, č. j. 59 Az 21/2005 – 93,

t a k t o :

- I.** Řízení vedená u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 Azs 106/2006 a 4 Azs 136/2006 **se spojují** ke společnému projednání a rozhodnutí; řízení bude nadále vedeno pod sp. zn. 4 Azs 106/2006.
- II.** Kasační stížnost žalobce proti rozsudku krajského soudu ze dne 28. 11. 2005, č. j. 59 Az 21/2005 – 56, **se odmítá** pro opožděnost.
- III.** Kasační stížnost žalobce proti usnesení krajského soudu ze dne 15. 3. 2006, č. j. 59 Az 21/2005 – 93, **se odmítá** pro nepřipustnost.
- IV.** Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra – odboru azylové a migrační politiky ze dne 7. 1. 2005, č. j. OAM-5/LE-01-05-2005, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Správní orgán dospěl k závěru, že v případě žalobce jsou naplněny podmínky citovaného zákonného ustanovení, neboť žalobcem byla žádost o udělení azylu podána s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění a rovněž bylo prokázáno, že v podání žádosti o udělení azylu na území České republiky mu nebránily v dřívější době žádné objektivní okolnosti.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, v níž nesouhlasil se zamítnutím žádosti jako zjevně nedůvodné a navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 28. 11. 2005 žalobu zamítl a současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Advokátu žalobce JUDr. Ivo Adámkovi, se sídlem v Ostravě 1, Ostrčilova 13, který byl žalobci ustanoven zástupcem pro řízení před krajským soudem, byla přiznána odměna za zastupování ve výši 2150 Kč s tím, že mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do jednoho měsíce od právní moci rozsudku. Konečně pak rozhodl krajský soud, že Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud vzal za prokázané, že žaloba byla podána nedůvodně, neboť se v řízení bezpečně prokázalo, že jsou naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Žádost o azyl podal žalobce s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv nepochybně tak mohl učinit dříve, neboť na území České republiky pobýval celkem asi 10 roků. Výše uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl doručen právnímu zástupci stěžovatele do vlastních rukou dne 7. 12. 2005, jak vyplývá ze záznamu na doručence obálky, v níž byl rozsudek doručován. Téhož dne byl rozsudek doručen rovněž žalovanému a nabyl proto právní moci uvedeného dne.

Dne 6. 2. 2006 bylo doručeno Krajskému soudu v Ostravě podání žalobce, které je podle obsahu kasační stížnosti proti napadenému rozsudku ze dne 28. 11. 2005. V něm žalobce vyslovuje přesvědčení, že správní vyhoštění mu bylo uloženo neoprávněně a žádá soud, aby mu umožnil setrvat na území České republiky ještě alespoň jeden rok. Poukazuje na svou nepříznivou finanční situaci a nutnost splacení dluhů. Připomíná, že v případě návratu do vlasti se obává pronásledování. V dalším podání ze dne 15. 2. 2006, které bylo doručeno krajskému soudu dne 16. 2. 2006, podal žalobce stížnost proti neoprávněnému zajištění jeho osoby v Záchytném zařízení cizinců ve Frýdku – Místku a dále stížnost na advokáta JUDr. Ivo Adámka, který jej zastupoval v řízení před krajským soudem. Důvodem stížnosti proti JUDr. Adámkovi je skutečnost, že za něj nepodal kasační stížnost proti rozsudku soudu přesto, že žalobci (dále jen „stěžovatel“) ústně i telefonicky uvedený úkon přislíbil. Uvedený advokát mu rovněž neposlal žádné vyrozumění o dalším postupu, pouze mu dne 9. 2. 2006 zaslal kopii rozsudku Krajského soudu v Ostravě. Na stěžovatelům dotaz, zda podal kasační stížnost, mu pouze sdělil, že už jej nehodlá zastupovat. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že zmíněný advokát jej jednoznačně poškodil, jelikož neplnil své povinnosti vyplývající ze zastupování. Uvedl dále, že nadále jej bude zastupovat JUDr. Kvasnička z Chebu, jehož již pověřil k zastupování plnou mocí.

Přípisem ze dne 20. 2. 2006 sdělil Krajský soud v Ostravě stěžovateli, že kasační stížnost proti rozsudku ze dne 28. 11. 2005, u jehož vyhlášení byl stěžovatel přítomen, nebyla z jeho strany podána. Advokát, který byl soudem ustanoven pro řízení u krajského soudu, kasační stížnost nemohl podat, protože k tomu nebyl stěžovatelem zmocněn písemnou plnou mocí a stěžovatel sám kasační stížnost v zákonné lhůtě nepodal, ani nepožádal o ustanovení advokáta pro kasační řízení.

Dalším podáním ze dne 24. 2. 2006 požádal stěžovatel o prominutí zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti. V něm znovu poukazuje na neplnění povinností advokáta JUDr. Ivo Adámka při vyřizování jeho věci a zdůrazňuje, že uvedený advokát mu po zasedání

soudu slíbil, že do měsíce jeho případ dořeší a pošle stěžovateli sdělení doporučeným dopisem. Žádnou plnou moc po něm nežádal a dle názoru stěžovatele byl povinen jej poučit nejen o jeho právech, ale i o jeho povinnostech. Rozsudek mu uvedený advokát zaslal až dne 9. 2. 2006 s tím, že jej již nebude zastupovat.

Dne 28. 2. 2006 podal stěžovatel další kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, a to v rozsahu výroku, jímž byla žaloba zamítnuta. Uvádí, že kasační stížnost podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a žádá Nejvyšší správní soud, aby rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 11. 2005, č. j. 59 Az 21/2005 – 56, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Opakovaně tvrdí, že žádost o udělení azylu nepodával s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Pokud je mu vytýkáno, že o azyl nepožádal již dříve, podotýká, že o této možnosti nevěděl. Naopak má za to, že důvody, které v průběhu řízení uvedl, jsou podřaditelné pod ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. K otázce včasnosti podání kasační stížnosti uvádí, že ji podává poté, co se dne 9. 2. 2006 dozvěděl od svého advokáta, který jej v této právní věci zastupoval, o doručení napadeného rozsudku. Spolu s kasační stížností podal návrh na ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti a na osvobození od soudních poplatků.

Podle úředního záznamu sepsaného u Krajského soudu v Ostravě dne 13. 3. 2006, advokát JUDr. Ivo Adámek, který se osobně k soudu dostavil, sdělil, že po jednání u krajského soudu v této věci před jednací síní vysvětlil stěžovateli, že jeho ustanovení platilo pouze pro řízení před krajským soudem a končí dnem, kdy bude doručen rozsudek. Současně jej poučil, že hodlá-li podat kasační stížnost, kde je povinné zastoupení advokátem, může si ho buď „zvolit na plnou moc“, anebo podat sám kasační stížnost a spojit ji se žádostí o ustanovení advokáta. Písemné vyhotovení rozsudku zaslal žalobci na jemu (advokátovi) známou adresu do F. L., ale zásilka se vrátila s tím, že adresát se tam nezdržuje. V mezidobí se mu stěžovatel ozval telefonicky a sdělil mu, že nedostal dosud rozsudek krajského soudu. Advokát po ověření adresy mu zaslal rozsudek na adresu Z. p. z. c. ve F. – M.. K telefonátu stěžovatele s advokátem došlo v průběhu měsíce ledna 2005. Advokát ještě připomněl, že stěžovatel byl o možnosti podat kasační stížnost poučen po vyhlášení rozsudku přímo soudem v jednací síni, přičemž poučení mu bylo tlumočeno přítomnou tlumočnicí jazyka ukrajinského a ruského.

Usnesením ze dne 15. 3. 2006, č. j. 59 Az 21/2005 – 93, Krajský soud v Ostravě stěžovatelo v žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podané kasační stížnosti zamítl. Zdůraznil ustanovení § 106 odst. 2 poslední věty soudního řádu správního, podle níž zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout. Proto nebylo možno stěžovatelově žádosti vyhovět. Pro úplnost krajský soud poznamenal, že žalobce byl soudem řádně poučen po vyhlášení rozsudku dne 28. 11. 2005 o možnosti podání kasační stížnosti, její lhůtě a o povinném zastoupení advokátem buď na základě udělené plné moci, případně advokátem ustanoveným soudem po podání takové žádosti stěžovatelem. Toto poučení bylo stěžovateli tlumočeno přítomnou tlumočnicí jazyka ukrajinského. Krajský soud rovněž připomněl sdělení advokáta JUDr. Ivo Adámka o pokusu doručení rozsudku stěžovateli na jím známou adresu, který nebyl úspěšný a rozsudek se tak podařilo doručit stěžovateli až později na adresu jeho nynějšího pobytu. Soudem byl stěžovatel poučen, že proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od doručení usnesení prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

Řídě se poučením krajského soudu podal stěžovatel proti uvedenému usnesení kasační stížnost v níž uvedl, že usnesení napadá „v rozsahu výroku, jímž se zamítá ustanovení zástupce, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ Dále vyslovuje názor, že jeho případ odůvodňuje přijetí kasační stížnosti neboť po doručení rozsudku advokátem JUDr. Adámekem do Z.Z.C. F. – M. dne 14. 2. 2006, podal ve lhůtě 14-ti dnů proti němu kasační stížnost. Připomíná, že neopomenul podat kasační stížnost v zákonem stanovené lhůtě, naopak advokáta telefonicky kontaktoval asi za týden po vyhlášení rozsudku a ten jej ujistil, že rozhodnutí dostane stěžovatel do vlastních rukou. Spoléhal se tedy na jeho slovo avšak dne 19. 1. 2006, když navštívil azylové zařízení v B. p. B., byl zadržen cizineckou policií a následně zajištěn v důsledku skončení azylové procedury. Ověřil si, že advokát mu rozsudek na adresu ve F. l. od konce listopadu 2005 do 15. 1. 2006 nezaslal. Vzhledem k tomu, že mu nebylo včas doručeno, neměl možnost podat dříve kasační stížnost proti napadenému rozsudku. Žádá proto soud o zvážení všech okolností případu, včetně skutečnosti, že na základě nedoručení rozsudku byl zajištěn v podmínkách podobných vazbě, a to za jednání, jehož intenzita nedosahuje spáchání trestného činu. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený výrok č. I. usnesení krajského soudu ze dne 15. 3. 2006 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu nejdříve k rozhodnutí o kasační stížnosti podané proti napadenému rozsudku ze dne 28. 11. 2005 s poznámkou, že kasační stížnost není podána včas a že stěžovatel není v tomto řízení zastoupen advokátem; o stěžovatelově žádosti na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti již za této procesní situace nerozhodl. Posléze – dne 2. 6. 2006 předložil krajský soud Nejvyššímu správnímu soudu též kasační stížnost žalobce proti usnesení o zamítnutí žádosti o prominutí zmeškání lhůty s tím, že jde o kasační stížnost nepřipustnou.

Podle ustanovení § 39 odst. 1 s. ř. s. může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání samostatné žaloby směřující proti témuž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí. Tohoto ustanovení lze s přihlédnutím k § 120 s. ř. s. užít i pro řízení o kasační stížnosti (kasačních stížnostech). V projednávané věci obě podané kasační stížnosti spolu skutkově souvisejí, a proto soud využil citovaného zákonného ustanovení a řízení o nich spojil ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že řízení bude nadále vedeno pod sp. zn. 4 Azs 106/2006.

Dříve než mohl Nejvyšší správní soud rozhodnout o kasační stížnosti stěžovatele proti rozsudku krajského soudu zejména posoudit včasnost podání kasační stížnosti, musel rozhodnout o otázce s tím související, a to o kasační stížnosti stěžovatele proti napadenému usnesení téhož soudu ze dne 15. 3. 2006, jímž došlo k zamítnutí žádosti stěžovatele na prominutí zmeškání lhůty k podání předchozí kasační stížnosti (proti napadenému rozsudku).

Podle ustanovení § 106 odst. 2 poslední věty s. ř. s., nelze zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti prominout. Obsahuje-li opožděně podaná kasační stížnost žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti, soud usnesením odmítne kasační stížnost jako opožděně podanou a žádost o prominutí zmeškání lhůty se zabývá toliko v odůvodnění tohoto usnesení (viz. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 9/2003 – č. 68/2004 Sb. NSS). V projednávané věci však krajský soud, aniž by k tomu byl oprávněn, sám o prominutí zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti rozhodl. Učinil tak zřejmě proto, aby mohl objasnit okolnosti doručování rozsudku a následujících úkonů účastníků z hlediska posouzení včasnosti podání kasační stížnosti.

Žádost o prominutí zmeškání lhůty podle výše citovaného zákonného ustanovením pak zamítl.

Protože jde o rozhodnutí, které nemělo být vůbec vydáno – především proto, že již zákon sám stanoví, že zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout a soudu tudíž nepřísluší tuto otázku posuzovat, přičemž případnou žádostí se zabývá toliko v odůvodnění rozhodnutí, jímž odmítá kasační stížnost pro opožděnost a dále též proto, že takové rozhodnutí (o odmítnutí kasační stížnosti) může učinit pouze Nejvyšší správní soud, lze označit rozhodnutí krajského soudu za vydané bez jakéhokoliv zákonného podkladu. Podle ustanovení § 102 s. ř. s. (které upravuje přípustnost kasační stížnosti) je kasační stížnost opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (stěžovatel) domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále stanoveno jinak.

V projednávané věci se usnesení krajského soudu ze dne 15. 6. 2006 sice po formální stránce prezentuje jako rozhodnutí, avšak v materiálním slova smyslu o rozhodnutí nejde, neboť s ohledem na absenci jakéhokoliv zákonného podkladu nemělo být vůbec vydáno a nemůže tudíž jakkoli zasáhnout do práv účastníků. I kdyby totiž krajský soud žádosti stěžovatele o prominutí zmeškání lhůty vyhověl, nemohlo by být k takovému rozhodnutí přihlédnuto, neboť nejde o rozhodnutí v materiálním slova smyslu; takové non rozhodnutí by bylo zcela neúčinné. Pokud nejde o rozhodnutí, pak z hlediska ustanovení § 102 s. ř. s. není kasační stížnost proti tomuto aktu přípustná. Proto musela být Nejvyšším správním soudem kasační stížnost stěžovatele ze dne 11. 4. 2006 odmítnuta pro nepřípustnost za použití ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Za této situace nepokládal Nejvyšší správní soud za potřebné odstraňovat vady kasační stížnosti např. tu, že směřuje též proti „usnesení o neustanovení advokáta“, ačkoliv napadené usnesení ze dne 5. 3. 2006 takový výrok neobsahuje, když obsahuje toliko výrok o zamítnutí žádosti na prominutí zmeškání lhůty k podání předchozí kasační stížnosti.

Poté přistoupil Nejvyšší správní soud k posouzení kasační stížnosti stěžovatele proti napadenému rozsudku ze dne 28. 11. 2005, č. j. 59 Az 21/2005 – 56, a dospěl k závěru, že se důvody v ní uvedenými nelze zabývat, neboť byla podána opožděně.

Z obsahu spisu vyplývá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 11. 2005 byl doručen do vlastních rukou zástupce stěžovatele JUDr. Ivo Adámka dne 7. 12. 2005. Tento rozsudek obsahoval řádné poučení o možnosti podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla však podána stěžovatelem až dne 3. 2. 2006 na poště ve F. – M. 14, jak vyplývá z otisku razítka uvedené pošty. Druhé podání, přímo již označené jako kasační stížnost bylo stěžovatelem podáno na poště Brno 1 dne 28. 2. 2006.

V souladu s ustanovením § 106 odst. 2 s. ř. s. musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů od doručení rozhodnutí, jak správně v poučení, které je součástí napadeného rozsudku, uvedl Krajský soud v Ostravě. Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu, počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Podle odst. 2 téhož ustanovení lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků, končí uplynutím dne, který se svým označením

shoduje se dnem, jenž určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Podle ustanovení § 40 odst. 4 s. ř. s. je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den této lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím poštovní licence, anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit.

Dnem, který určil počátek lhůty byla středa dne 7. 12. 2005. V tento den bylo totiž v souladu s ustanovením § 42 odst. 2 s. ř. s. doručeno napadené rozhodnutí krajského soudu tehdejšímu zástupci stěžovatele. Podle zmíněného ustanovení, má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze tomuto zástupci. Od tohoto data je tudíž nutno odvíjet běh dvoutýdenní lhůty pro podání kasační stížnosti. Posledním dnem této lhůty pak v souladu s výše citovaným ustanovením § 40 odst. 2 s. ř. s. byla středa dne 21. 12. 2005. Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla, jak vyplývá z údajů uvedených na poštovní obálce, v níž byla odeslána, podána na poště až dne 3. 2. 2006, nezbyvá než konstatovat, že se tak stalo po marném uplynutí lhůty pro podání předmětné kasační stížnosti, a že tudíž tato kasační stížnost byla podána opožděně. Nejvyšší správní soud ji za této situace musel podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., použitého pro toto řízení podle § 120 s. ř. s., jako opožděně podanou odmítnout, aniž by se mohl zabývat její věcnou důvodností, či posuzovat okolnosti, za nichž v důsledku nedostatečné komunikace advokáta se stěžovatelem došlo ke zmeškání lhůty k jejímu podání.

Za situace, kdy byla kasační stížnost odmítnuta pro opožděnost, nebylo již třeba se zabývat žádostí stěžovatele o ustanovení bezplatného právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti, neboť takové opatření by bylo nadbytečné a tudíž neekonomické. Opožděně podanou kasační stížnost nelze projednat.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo Nejvyšším správním soudem v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. (použitého pro toto řízení podle § 120 s. ř. s.) rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ta byla odmítnuta.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu